

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ПЛАСТИЧНЕ ФОРМОТВОРЕННЯ
(художня кераміка)**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Спеціалізація: 014.12 «Мистецтво. Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва навчального освітнього компонента	Пластичне формотворення
Викладач (-і)	Коман Галина Михайлівна
Контактний телефон Викладача	+38 0968504115
Е-mail викладача	halyna.koman@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн /онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 17.00-18.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Програма освітнього компонента «Пластичне формотворення» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців першого бакалаврського рівня, спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Він належить до вибіркових освітніх компонентів. В процесі навчання студенти ознайомлюються з теоретичними і практичними основами пластичного формотворення.</p> <p>Освітній компонент «Пластичне формотворення» має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його креативних здібностей і займає важливе місце в процесі художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою вивчення освітнього компонента є: набуття необхідних знань та навичок з пластичного формотворення; розвиток та формування у студента об'ємно-просторового мислення; поглиблення знань та вмінь самостійної творчої роботи і практичних навичок у створенні сучасних об'ємних та просторових об'єктів.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компонента є: отримання знань про засоби та методи пластичного формотворення; засвоєння основних методів та засобів об'ємного формотворення; вивчення особливостей засобів формотворення об'ємної форми в різних матеріалах; оволодіння технологіями створення форми проєктованого об'єкту у відповідності з визначеною концепцією художнього образу.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.	
Загальні компетентності.	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.	
ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.	
Фахові компетентності.	
ФК 1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.	

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи вобразотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньопедагогічній діяльності.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	24

Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	014 «Середня освіта»	2	вбірковий

Тематика навчального освітнього компонента			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Основи пластичного формоутворення. Засоби вираження форми. Формоутворення різноманітними засобами (папір, пластилін, глина, гіпс). Техніка безпеки для студентів при роботі у майстерні з художньої кераміки.	2		
Тема 2. Паперопластика. Виготовлення об'ємної листівки з архітектурним мотивом. <i>12 балів максимум</i>		4	
<i>Паперопластика. Радіальна композиція з об'ємних геометричних фігур з паперу (Самостійна робота) 5 балів максимум</i>			12
Тема 3. Фактура у формоутворенні.	2		
Тема 4. Варіанти різноманітних фактур з пластиліну, глини, соленого тісла. <i>12 балів максимум</i>		6	
Тема 5. Біоніка у пластичному формоутворенні.	2		
<i>Застосування біонічних об'єктів у галузях дизайну та життєдіяльності людини (презентація із ілюстративним, описовим матеріалом) (Самостійна робота). 5 балів максимум</i>			14
Тема 6. Прийоми ліплення. Ліплення модульного пласта. <i>12 балів максимум</i>		6	
<i>Ліплення стрічкової геометризованої композиції з використанням народного мотиву (Самостійна робота). 5 балів максимум</i>			12
<i>Розробка зооморфного логотипу та створення об'ємного зразка (Самостійна робота). 5 балів максимум</i>			10
Тема 7. Прийоми ліплення. Створення художнього образу тварини на основі пластичної форми, подібності та варіативності. Глина, пластилін, солоне тісто. <i>14 балів максимум</i>		4	
Тема 8. Прийоми ліплення. Образна стилізація. Створення художнього образу маски персонажа або народів світу (на вибір). Глина, пластилін, солоне тісто. <i>15 балів максимум</i>		4	
<i>Створення об'ємної композиції з використанням картону та суміші для ліплення (Самостійна робота). 5 балів максимум</i>			12

6. Система оцінювання навчального освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 50 балів, Контрольна робота – 10 балів; Тестові завдання – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 10 балів Тестові завдання – 30 балів Самостійна робота – 10.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчального освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992. 264с.
2. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення. Навчально-методичний посібник / Т.В.Костенко. - Харків: ХДАДМ, 2003. – 256с.
3. Даниленко В.Я. Дизайн. Підручник / В.Я.Даниленко. – Харків: ХДАДМ, 2004.-320с.

4. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Формоутворення»: Малежик Ю.М. Формоутворення. Методичні рекомендації до теоретичного блоку з навчальної дисципліни. Спеціальності: 0202. Мистецтво. 6.020205.Образотворче мистецтво. Спеціалізація: Дизайн. / Малежик Ю.М. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. – 24 с.
5. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції та тримірного формоутворення. – Харків., 2003.
6. Малежик Ю. М. Особливості навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва прийомів стилізації на заняттях з формоутворення / Ю. М. Малежик // Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Безлюдний О. І. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – Випуск 12. – Ч. 2. – 312 с., С. 56-63.
7. Михайленко В. Є. Стилiзацiя природних форм у графiчному дизайнi та рекламi: формотворчi аспекти / В. Є. Михайленко, С. В. Прищенко // Технiчна естетика i дизайн. – 2012. – Вип. 11. – С. 121–129.

Додаткова лiтература:

1. Гнатюк М. В. Образотворче i декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти): навч.-метод. посiбник. Івано-Франкiвськ, 2016. 182 с.
2. Гургула І. Народне мистецтво захiдних областей України. Київ, Мистецтво, 1966.
3. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник: У 2 т. Афіша, 2000. Т. І. - 363с.;Т. 2. – 399 с.
4. Запаско Я. П., Білик В. І., Голод І. В., Лупій С. П., Стельмащук Г. Г., Шмагалю Р. Т. Нариси з історії зарубіжного декоративно-прикладного мистецтва. Київ, ІСДО, 1995.

Викладач: Кома́н Галина Михайлівна,
викладач кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну